

ÎNGRIJIRI SPECIALE ACORDATE PACIENȚILOR DE CĂTRE ASISTENȚII MEDICALI

MANUAL

PENTRU COLEGIILE ȘI ȘCOLILE POSTLICEALE SANITARE

**Sub redacția
Lucreția TITIRCĂ**

EDITURA MEDICALĂ
București, 2025

Cuprins

Cuvânt înainte – Lucreția Titircă	5
Prefață la ediția I – dr. Mihail Mihailide	6
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni/deficiențe ale aparatului locomotor (Gherghinica Gal, Monica Seucea)	7
Noțiuni de anatomia și fiziologia aparatului locomotor	7
Educația pacientului pentru prevenirea afecțiunilor locomotorii	8
Evaluarea morfo-funcțională a aparatului locomotor	9
Particularități de îngrijire a pacientului cu afecțiuni ale aparatului locomotor	16
Pacienți cu traumatisme	23
Pacienți imobilizați în aparat gipsat	25
Pacienți cu extensie, tracțiune	28
Pacienți cu amputație	29
Pacienți cu ruptură musculară	30
Pacienți cu osteoporoză	30
Pacienți cu TBC osteo-articular	30
Pacienți cu osteopatie deformată	31
Tendinita	32
Îngrijirea pacientului cu afecțiuni/deficiențe ale aparatului respirator (Gherghinica Gal, Monica Seucea)	34
Noțiuni de anatomia și fiziologia aparatului respirator	34
Educația pacientului pentru prevenirea afecțiunilor respiratorii	36
Evaluarea morfo-funcțională a aparatului respirator	36
Semne și simptome posibile în afecțiuni ale aparatului respirator	37
Îngrijirea pacientului cu insuficiență respiratorie acută	39
Îngrijirea pacientului cu astm bronșic	40
Îngrijirea pacientului cu pneumonie bacteriană acută	42
Îngrijirea pacientului cu bronșiectazie	44
Îngrijirea pacientului cu pleurezie	46
Îngrijirea pacientului cu afecțiuni/deficiențe ale aparatului cardiovascular (Gherghinica Gal, Monica Seucea)	49
Noțiuni de anatomia și fiziologia aparatului cardiovascular	49
Educația pacientului pentru prevenirea afecțiunilor cardiovasculare	50
Evaluarea morfo-funcțională a aparatului cardiovascular	51

Semne și simptome posibile în afecțiunile aparatului cardiovascular	53
Îngrijirea pacientului cu infarct miocardic acut	53
Îngrijirea pacientului cu endocardită infecțioasă	57
Îngrijirea pacientului cu pericardită acută	59
Îngrijirea pacientului cu hipertensiune arterială	60
Îngrijirea pacientului cu afecțiuni ale arterelor periferice	62
Îngrijirea pacientului cu afecțiuni ale venelor	65

Îngrijirea pacienților cu afecțiuni ale aparatului digestiv

și ale glandelor anexe (Elena Dorobanțu)	69
Locul temei în cadrul programei de nursing	69
Obiective generale ale temei	69
Organizarea și desfășurarea lecției	70
Evaluarea rezultatelor se va realiza prin diferite procedee	72
Noțiuni de anatomie și fiziologie	74
Educația pentru sănătate a populației; măsuri de prevenire a bolilor digestive	75
Evaluarea morfo-funcțională a aparatului digestiv și glandelor anexe	76
Manifestări de dependență (semne și simptome posibile)	76
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni digestive tratate medical	79
Îngrijirea pacientului cu stomatită	79
Îngrijirea pacientului cu boală ulceroasă	80
Îngrijirea pacientului cu enterocolită	83
Îngrijirea pacientului cu rectocolită hemoragică	84
Îngrijirea pacientului cu ciroză hepatică	85
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni ale căilor biliare	87
Îngrijirea pacientului cu pancreatită acută	90
Particularități privind pregătirea preoperatorie în intervențiile chirurgicale asupra aparatului digestiv	91
Particularități de îngrijiri postoperatorii în intervențiile chirurgicale pe tubul digestiv și glandele anexe	92
Îngrijirea pacientului cu abdomen acut chirurgical netraumatic	94

Îngrijirea pacienților cu afecțiuni/deficiențe

ale aparatului renal (Gherghinica Gal, Monica Seucea)	96
Noțiuni de anatomie și fiziologie a aparatului renal	96
Educația pacientului pentru menținerea unei eliminări urinare adecvate și prevenirea afecțiunilor la nivelul aparatului renal	98
Evaluarea morfo-funcțională a aparatului renal	99
Semne și simptome posibile în afecțiunile renale	100
Îngrijirea pacientului cu insuficiență renală acută	101
Îngrijirea pacientului cu insuficiență renală cronică	104
Îngrijirea pacientului cu litiază renală	109
Îngrijirea pacientului cu glomerulonefrită acută difuză poststreptococică	112
Îngrijirea pacientei cu cistită	114
Îngrijirea pacientului cu pielonefrită acută	114
Îngrijirea pacientului cu traumatisme renale	116

Îngrijirea pacienților în stare gravă (Lucreția Titircă)

Manifestări de dependență	119
Intervențiile asistentei – cu rol propriu și delegat	124

Îngrijirea pacienților cu afecțiuni oftalmologice

(Elena Dorobanțu)	131
Noțiuni de anatomie și fiziologie	131
Educația pentru sănătate, pentru prevenirea bolilor oculare	132
Evaluarea morfo-funcțională a ochiului și anexelor sale	133
Manifestări de dependență (semne și simptome posibile)	135
Îngrijirea pacienților cu vicii de refracție	136
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni inflamatorii și infecții ale ochiului	137
Îngrijirea pacientului cu cataractă	140
Îngrijirea pacientului cu glaucom	141
Îngrijirea pacienților cu traumatisme ale ochiului și corpi străini intraoculari	143

Îngrijirea pacienților cu afecțiuni oto-rino-laringologice

(Elena Dorobanțu)	146
Noțiuni de anatomie și fiziologie	146
Educația pentru sănătate pentru prevenirea bolilor oto-rino-laringologice	146
Evaluarea morfo-funcțională a organelor oto-rino-laringologice	147
Manifestări de dependență (semne și simptome posibile)	149
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni ale urechii externe	150
Îngrijirea pacienților cu otită	152
Îngrijirea pacientului cu sindromul menière	153
Îngrijirea pacienților cu infecții nazofaringiene, sinuzale și laringiene	154
Îngrijirea pacienților cu amigdalită	156
Îngrijirea pacientului cu vegetații adenoide	158
Îngrijirea pacientului cu epistaxis	160

Îngrijirea pacientelor cu afecțiuni ale aparatului

genital (Florica Udma)	161
Noțiuni de anatomia și fiziologia aparatului genital feminin	161
Educația pentru sănătate a femeii	163
Explorări paraclinice și de laborator în ginecologie	167
Examinarea pacientei cu afecțiuni ginecologice	169
Îngrijirea pacientei cu inflamații genitale	174
Pacienta cu vulvovaginită	174
Pacienta cu boală inflamatorie pelvină	175
Îngrijirea pacientei cu prolaps genital	177
Îngrijirea pacientei cu afecțiuni tumorale ale aparatului genital	178
Particularități privind pregătirea preoperatorie și îngrijirile postoperatorii	
în afecțiuni ale aparatului genital feminin	180
Pregătirea preoperatorie	180
Pregătirea preoperatorie pentru intervențiile pe cale abdominală	183
Pregătirea preoperatorie pentru intervențiile pe cale joasă	
(vaginală sau perineală)	185
Îngrijirea postoperatorie	185
Prevenirea complicațiilor postoperatorii	188
Ghid pentru plan de îngrijire a bolnavei cu histerectomie	190
Ghid pentru întocmirea planului de îngrijire a bolnavei cu mastectomie	193

Îngrijiri acordate în obstetrică (Florica Udma)

Noțiuni elementare despre sarcină și naștere	196
Bazinul osos	196
Bazinul moale	197

Modificările morfo-funcționale ale organismului în timpul sarcinii	197
A. Modificări generale	197
B. Modificări locale	201
Investigații paraclinice în sarcină	203
Examene de laborator	203
Investigații ultrasonice	203
Examene radiologice	204
Examenul lichidului amniotic	204
Consultația prenatală	204
Prima consultație prenatală	205
Supravegherea gravidei cu sarcină normală	206
Gravida cu sarcină normală în primul trimestru	206
Gravida cu sarcină normală în trimestrul II	208
Gravida cu sarcină normală în trimestrul III	210
Gravida la termen	212
Gravida în travaliu – asistarea nașterii	213
Îngrijiri acordate în lăuzie	216
Lăuza în primele două ore	216
Îngrijiri în lăuzia fiziologică	216
Îngrijirea și supravegherea gravidei cu sarcină patologică	218
Gravida cu risc obstetrical	218
Gravida cu disgravidie precoce	220
Gravida cu disgravidie tardivă	221
Gravida cu hemoragii în timpul sarcinii	222
Gravida cu iminență de avort	222
Gravida cu placentă praevia	223
Lăuza cu operație cezariană	223
Lăuzia patologică	225
Ghid pentru planul de îngrijire a gravidei	225

Îngrijiri în pediatrie. Creștere, dezvoltare, maturitate

(Gherghinica Gal, Monica Seucea)	243
Definirea noțiunilor	243
Factori care influențează creșterea și dezvoltarea	243
Etapile creșterii și dezvoltării	244
Aspecte ale îngrijirii nou-născutului și sugarului	245
Aspecte ale îngrijirii copilului spitalizat	250

Îngrijirea pacienților cu boli infecto-contagioase

(Lucreția Titircă)	253
Noțiuni de epidemiologie	253
I. Factori epidemiologici principali	253
II. Factori epidemiologici secundari	254
III. Formele de manifestare ale proceselor epidemiologice	255
Agenții infecțioși	255
Apărarea organismului față de infecții	256
Diagnosticul bolilor infecțioase	257
1. Date epidemiologice	258
2. Date clinice	258
3. Date de laborator	261
Recoltarea produselor biologice și patologice	263
Profilaxia și combaterea bolilor infecto-contagioase	264
1. Măsuri preventive față de sursa de infecție	265
2. Măsuri față de căile de transmitere	265

3. Măsuri pentru protecția masei receptive	268
a. Imunizarea activă (vaccinoprofilaxia)	268
b. Imunizarea pasivă	270
Administrarea serurilor	271
Administrarea imunoglobulinelor	274
Îngrijiri specifice în funcție de calea de transmitere	275
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni transmise pe cale respiratorie	276
Măsuri ce trebuie luate pentru limitarea propagării bolilor infecțioase respiratorii	277
Îngrijirea pacienților cu scarlatină	277
Îngrijirea pacientului cu varicelă	280
Îngrijirea pacienților cu rujeolă	281
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni transmise pe cale digestivă	283
Îngrijirea pacienților cu toxiinfecții alimentare	284
Îngrijirea pacienților cu hepatită virală acută A	287

Îngrijirea pacientului cu afecțiuni/deficiențe dermatologice

(Gherghinica Gal, Monica Seucea)	293
Noțiuni de anatomie și fiziologie a pielii	293
Educația sanitară pentru prevenirea afecțiunilor dermatologice	294
Particularități de îngrijire a pacientului cu afecțiuni dermatologice	294

Îngrijirea pacienților cu afecțiuni neurologice

(Lucreția Titircă)	299
Noțiuni de anatomie și fiziologie a sistemului nervos	299
I. Sistemul nervos somatic	300
II. Sistemul nervos vegetativ	301
Educația pacientului cu afecțiuni neurologice	302
Evaluarea morfo-funcțională a sistemului nervos	302
Aprecierea stării neurologice	307
Examenul nervilor cranieni	310
Îngrijirea pacienților cu hipertensiune intracraniană (H.T.I.C.)	312
Îngrijirea pacienților cu tulburări comițiale – epilepsie	316
Îngrijirea pacienților cu boala Parkinson (paralizia agitată)	319
Îngrijirea pacienților cu tumori cerebrale	322
Îngrijiri preoperatorii – pacienți cu tumori cerebrale	324
Îngrijiri postoperatorii	324
Îngrijirea pacienților comatoși	327

Îngrijirea pacienților cu afecțiuni/deficiențe psihiatrice

(Gherghinica Gal, Monica Seucea)	330
Educația sanitară pentru prevenirea bolilor psihice	330
Evaluarea funcțiilor psihice	330
Aspecte ale îngrijirii pacienților psihici	331

Îngrijirea pacienților cu afecțiuni reumatismale

(Elena Dorobanțu)	340
Noțiuni introductive	340
Educația pentru sănătate în vederea prevenirii bolilor reumatismale	340
Evaluarea morfo-funcțională a aparatului locomotor	342
Manifestări de dependență (semne și simptome posibile)	343
Îngrijirea pacientului cu reumatism articular acut (RAA)	344
Îngrijirea pacientului cu poliartrită reumatoidă PR	347
Îngrijirea pacientului cu spondilită anchilozantă (anchilopoietică) (SA)	349
Îngrijirea pacientului cu reumatisme degenerative (artroze)	351

Îngrijirea pacienților cu afecțiuni endocrine (Florica Udma)	353
Glandele endocrine, noțiuni de anatomie și fiziologie	353
Educația pentru sănătate în bolile endocrine	355
Exame de laborator, funcționale și paraclinice în bolile endocrine	357
I. Explorarea glandei hipofize	357
II. Explorarea glandei tiroide	358
III. Explorarea glandelor paratiroide	359
IV. Explorarea glandelor suprarenale	359
V. Explorarea glandelor sexuale	360
Semne și simptome în bolile endocrine	360
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni ale hipofizei	371
A. Pacientul cu macrosomie hipofizară (acromegalie și gigantism)	372
B. Pacientul cu microsomie hipofizară (nanismul hipofizar)	373
C. Pacientul cu diabet insipid	374
Îngrijirea pacientului cu afecțiuni ale glandei tiroide	375
Pacientul cu hipertiroidie	375
Pacientul cu hipotiroidie	378
Pacientul cu tiroidectomie	380
Îngrijirea pacientului cu afecțiuni ale glandelor paratiroide	381
Pacientul cu hipoparatiroidie (tetanie)	381
Pacientul cu hiperparatiroidie	382
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni ale glandelor suprarenale	383
Afecțiunile corticosuprarenaliene (CSR)	383
Pacientul cu sindrom Cushing	384
Pacientul cu hiperaldosteronism	385
Pacientul cu boala Addison	386
Afecțiunile medulosuprarenalei	389
Pacientul cu feocromocitom	389
Îngrijirea pacienților cu afecțiuni ale gonadelor	390
Pacientul cu hipogonadism	390
Pacientul cu criptorhidie	392
Pacienta cu hiperfolliculinism	392
Pacienta cu sindrom de virilizare	392

Îngrijirea pacientului cu afecțiuni hematologice (Elena Dorobanțu)	394
Componentele și funcțiile sângelui	394
Educația pentru sănătate	395
Măsuri pentru prevenirea bolilor hematologice	395
Evaluarea morfo-funcțională a sângelui și a organelor hematoformatoare	395
Manifestări de dependență, semne și simptome posibile în bolile hematologice	396
Îngrijirea pacienților cu anemii și poliglobulii	397
Anemiile și poliglobuliile	397
Îngrijirea pacientului cu leucemie	399
Îngrijirea pacientului cu sindroame hemoragice sau stări produse de tulburarea hemostazei	400

Îngrijirea pacientului cu boli metabolice și de nutriție (Elena Dorobanțu)	403
Noțiuni de fiziologie	403
Metabolismul	403
Metabolismul glucidelor	403

Metabolismul lipidelor	404
Metabolismul proteinelor	404
Educația pentru sănătate și prevenirea bolilor de nutriție și metabolism	404
Evaluarea metabolismului	405
Semne și simptome posibile în bolile de nutriție și metabolism	406
Îngrijirea pacientului cu obezitate	406
Îngrijirea pacientului cu sindrom de slăbire (subponderal)	408
Îngrijirea pacientului cu gută	410
Îngrijirea pacientului cu diabet zaharat	411
Educația pentru sănătate a populației privind prevenirea diabetului zaharat	411
Evaluarea funcțională	412
Plan de îngrijire a pacientului cu diabet zaharat	413
Îngrijirea persoanei vârstnice	
(Gherghinica Gal, Monica Seucea)	420
Educația vârstnicului pentru menținerea independenței	420
Particularități de îngrijire a persoanei vârstnice	421
Îngrijirea pacienților cu SIDA (sindromul de imunodeficiență dobândită) (Lucreția Titircă)	425
Îngrijirea pacientului în faza terminală	
(Gherghinica Gal, Monica Seucea)	430
Aspecte ale îngrijirii pacientului în faza terminală și în doliu	431
Plan de îngrijire (I) a unui pacient cu multiple afecțiuni în STI	434
Ghid de îngrijire	434
Plan de îngrijire (II)	447
Postfață	454
Bibliografie	455

Tiparul executat la **S.C. LUMINA TIPO s.r.l.**
 str. Luigi Galvani nr. 20 bis, sect. 2, București
 tel./fax 021.211.32.60; tel. 0744.509.520
 E-mail: office@luminatipo.com
www.luminatipo.com

Îngrijirea pacienților cu afecțiuni/deficiențe ale aparatului locomotor

NOȚIUNI DE ANATOMIA ȘI FIZIOLOGIA APARATULUI LOCOMOTOR

Aparatul locomotor este format din *sistemul osos* și *sistemul muscular*.

Sistemul osos – raportat la principalele regiuni ale corpului cuprinde:

- scheletul capului
- scheletul trunchiului
 - coloana vertebrală
 - coaste
 - stern
- scheletul membrelor superioare
 - centura scapulară (claviculă, omoplat)
 - braț (humerus)
 - antebrăț (radius și cubitus)
 - mână (carpiene și metacarpiene)
- scheletul membrelor inferioare
 - centura pelviană (osul coxal)
 - coapsă (femur)
 - gambă (tibie și peroneu)
 - picior (tarsiene și metatarsiene)

Clasificarea oaselor:

- scurte (vertebre, tarsiene, carpiene)
- late (omoplat, oasele cutiei craniene)
- lungi (femur, tibie, radius)
- mixte, cu formă neregulată (osul maxilar, mandibular, temporal).

Structura oaselor:

- țesut osos compact (la oasele lungi acesta se găsește în regiunea diafizei)
- țesut osos spongios (se găsește în regiunea epifizelor)
- în axul diafizei se află canalul medular în care se găsește măduva osoasă
- la periferia diafizei se găsește o membrană conjunctivă numită periost.

Rolul sistemului osos:

- susține greutatea diferitelor părți ale organismului (coloana vertebrală)
- protejează diferite organe (oasele cutiei craniene)

- înlesnesc mișcarea corpului (rol de pârghii)
- depozit de calciu.

Articulațiile – sunt elemente care unesc oasele. Având ca element de diferențiere mișcarea, se împart în:

- articulații fixe (sinartroze)
- articulații mobile (diartroze)

Sistemul muscular este alcătuit din:

- mușchi scheletici (striati)
- mușchi viscerali (netezi)

Structura mușchilor striati:

- corpul mușchiului are în structura sa țesut muscular, țesut conjunctiv, vase sanguine și nervi.
- tendonul – formațiune conjunctivă, care se găsește la extremitățile mușchiului și prin care mușchiul se leagă de os.

Anexele mușchiului:

- fasciile musculare care învelesc mușchiul și au rol în funcționalitatea mușchiului (în timpul contracției îl mențin în poziția lui normală)
- tecile fibroase ale tendoanelor sau ligamente – cu rol de a menține tendonul în poziție normală când mușchiul se contractă
- bursele sinoviale – formațiuni cavitare de-a lungul mușchilor și tendoanelor, acolo unde acestea trec peste proeminențe osoase.

Proprietățile mușchilor:

- excitabilitate
- contractilitate
- elasticitate

Rolul mușchilor:

- scheletici:
 - mențin poziția verticală a corpului
 - înlesnesc deplasarea
- viscerali:
 - prin contracția lor asigură îndeplinirea funcțiilor organelor respective.

EDUCAȚIA PACIENTULUI PENTRU PREVENIREA AFECȚIUNILOR LOCOMOTORII

- alimentație echilibrată
 - unii factori nutriționali au efect asupra troficității cartilagiului (acizii grași nesaturați)
 - o alimentație hiperglucidică duce la o creștere a greutateii corporale constituind un factor determinant și agravant al afectării articulațiilor portante.
- evitarea sedentarismului
 - inactivitatea duce la scăderea amplitudinii mișcării și la scăderea forței musculare
- evitarea efortului fizic excesiv
 - efortul fizic excesiv duce la apariția tendinitelor, a durerilor musculare
- evitarea frigului
 - expunerea prelungită la frig poate exacerba focare de infecție latentă

- respectarea unor reguli înainte efortului fizic
 - antrenament progresiv
 - încălzire înainte de efortul propriu-zis
 - oprire periodică a efortului pentru recuperare
- poziționare corectă în timpul unor activități **Fig. 1**
 - ridicarea unor greutăți de jos cu ambele mâini și cu genunchii întinși constituie factor agresiv pentru coloana vertebrală
- menținerea posturii și aliniamentului corect al corpului **Fig. 2 (A, B)**
 - se previn în acest fel deviațiile coloanei vertebrale (cifoză, scolioză)
- tratarea deviațiilor coloanei vertebrale și a altor deficiențe încă din copilărie
- tratarea infecțiilor microbiene și virale
- evitarea mersului prelungit pe teren accidentat
 - se evită astfel agravarea suferințelor soldului
- evitarea ortostatismului prelungit
 - se protejează articulațiile portante, oasele și mușchii scheletici
- purtarea de încălțăminte adecvată și comodă
- menținerea capacității de efort prin mers pe jos, activități sportive, exerciții fizice cu regularitate
- evitarea traumatismelor
 - montarea de bare pe pereții laterali și îndepărtarea obstacolelor pentru pacienții cu tulburări de vedere, vârstnici, cu tulburări de echilibru etc.
 - folosirea covoarelor antiderapante în jurul toaletei și în cada de baie
 - purtarea echipamentului de protecție adecvat
 - prevenirea accidentelor rutiere, casnice
- evitarea factorilor care contribuie la apariția osteoporozei:
 - dietă bogată în calciu, fumat, consum excesiv de cafea, exces de proteine.

EVALUAREA MORFO-FUNCȚIONALĂ A APARATULUI LOCOMOTOR

- evaluarea integrității sistemului osteo-muscular
- evaluarea poziției corpului și a membrilor
- evaluarea mobilității articulațiilor **Fig. 3 (A, B, C)**
 - se va face pentru fiecare articulație în parte, notându-se orice disconfort acuzat de pacient
- evaluarea gradului de independență în efectuarea activităților zilnice (spălat, pieptănat, îmbrăcat, dezbrăcat)
- evaluarea capacității de deplasare a pacientului și de transfer de pe o suprafață pe alta
 - se va nota siguranța de execuție
- evaluarea toleranței la efort
 - înainte și după activitatea desfășurată se va măsura pulsul, tensiunea arterială, respirația
- prelevarea unor produse biologice și patologice prin:
 - puncție articulară
 - puncție osoasă

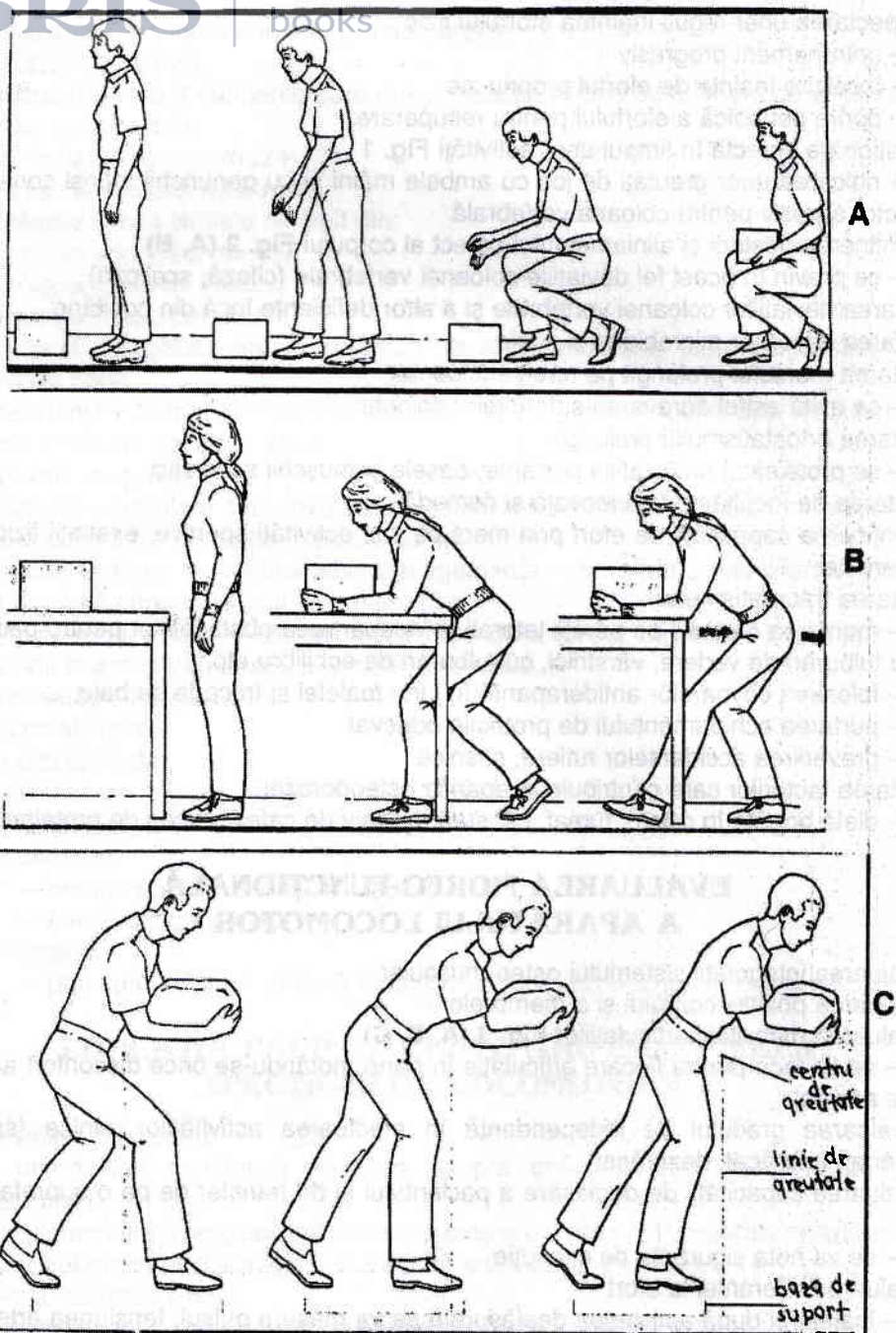

Fig. 1 – Poziția corpului în timpul manevrării greutăților

A – ridicarea de jos; B – ridicarea de pe plan înalt; C – menținerea balansului în timpul transportului obiectului

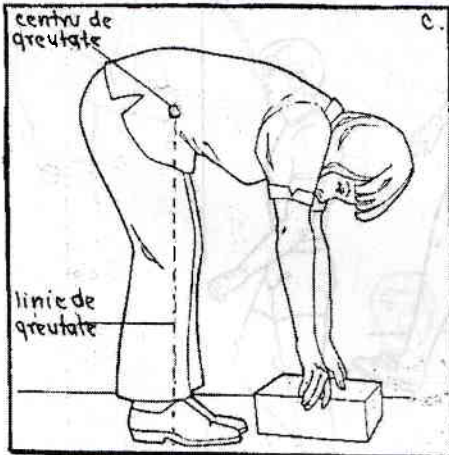
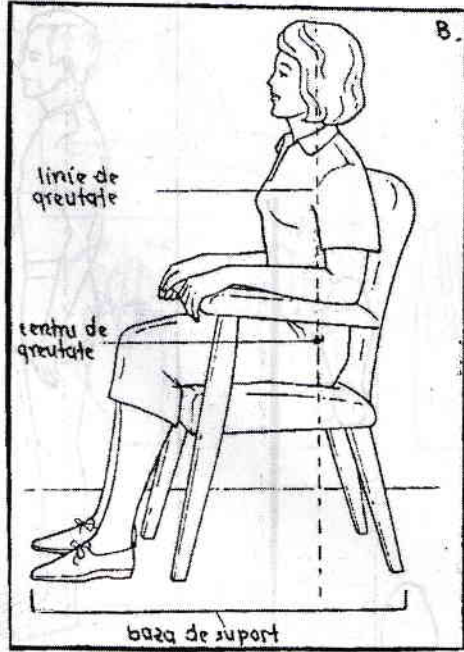
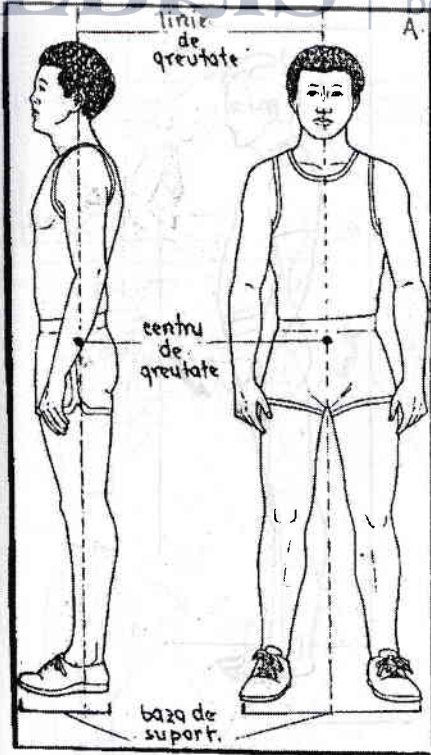

Fig. 2 A – Influența centrului de gravitație

A – influența gravitației în aliniamentul ortostatic; B – influența gravitației în aliniament șezând;
 C – centrul de greutate rămâne la înălțime în timpul aplecării cu genunchii întinși; D – centrul de greutate coboară în timpul aplecării cu genunchii flectați

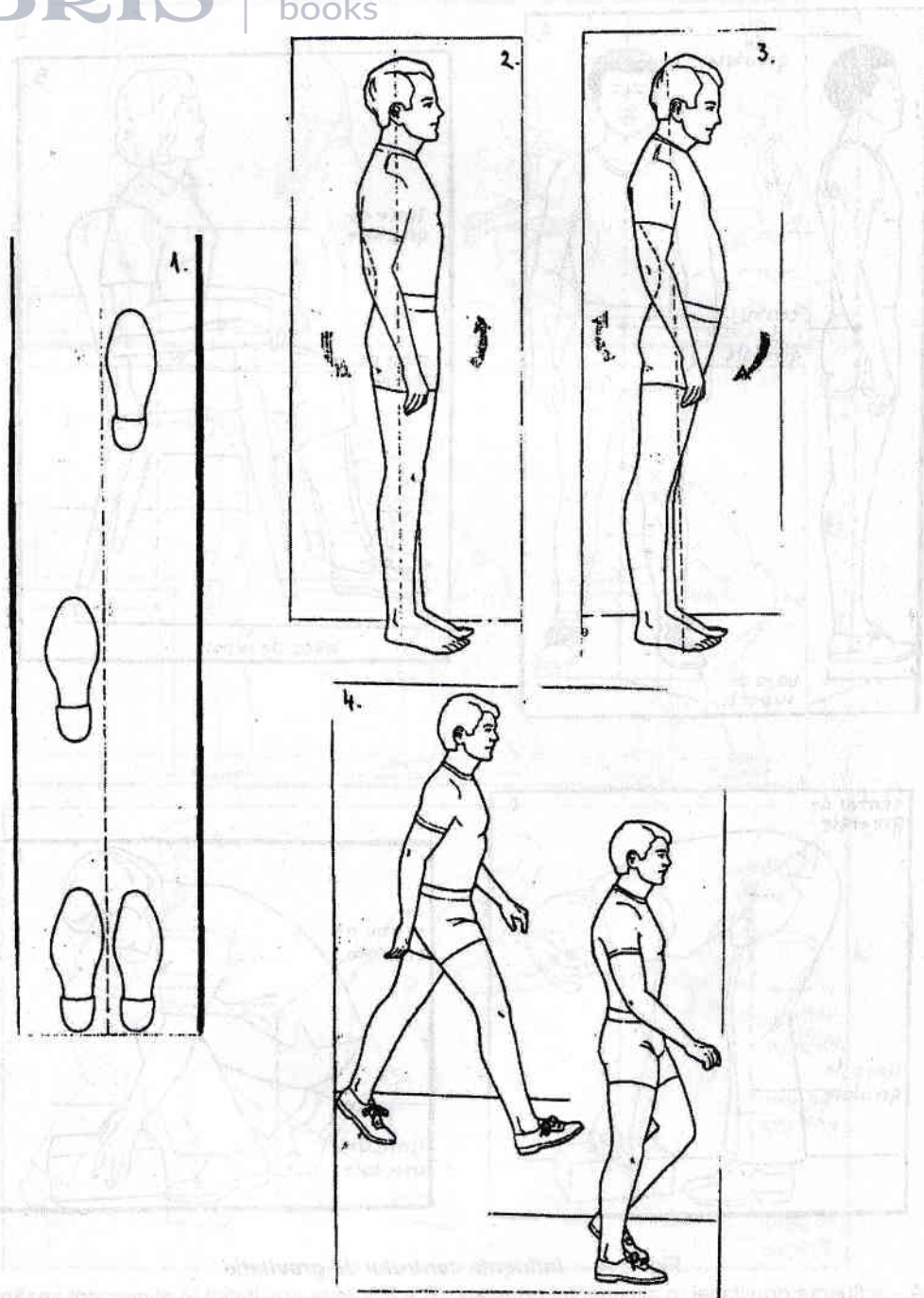

Fig. 2 B – Poziționarea corpului

1 – mers corect; 2 – poziție ortostatică corectă; 3 – poziție ortostatică incorectă; 4 – poziție în timpul mersului

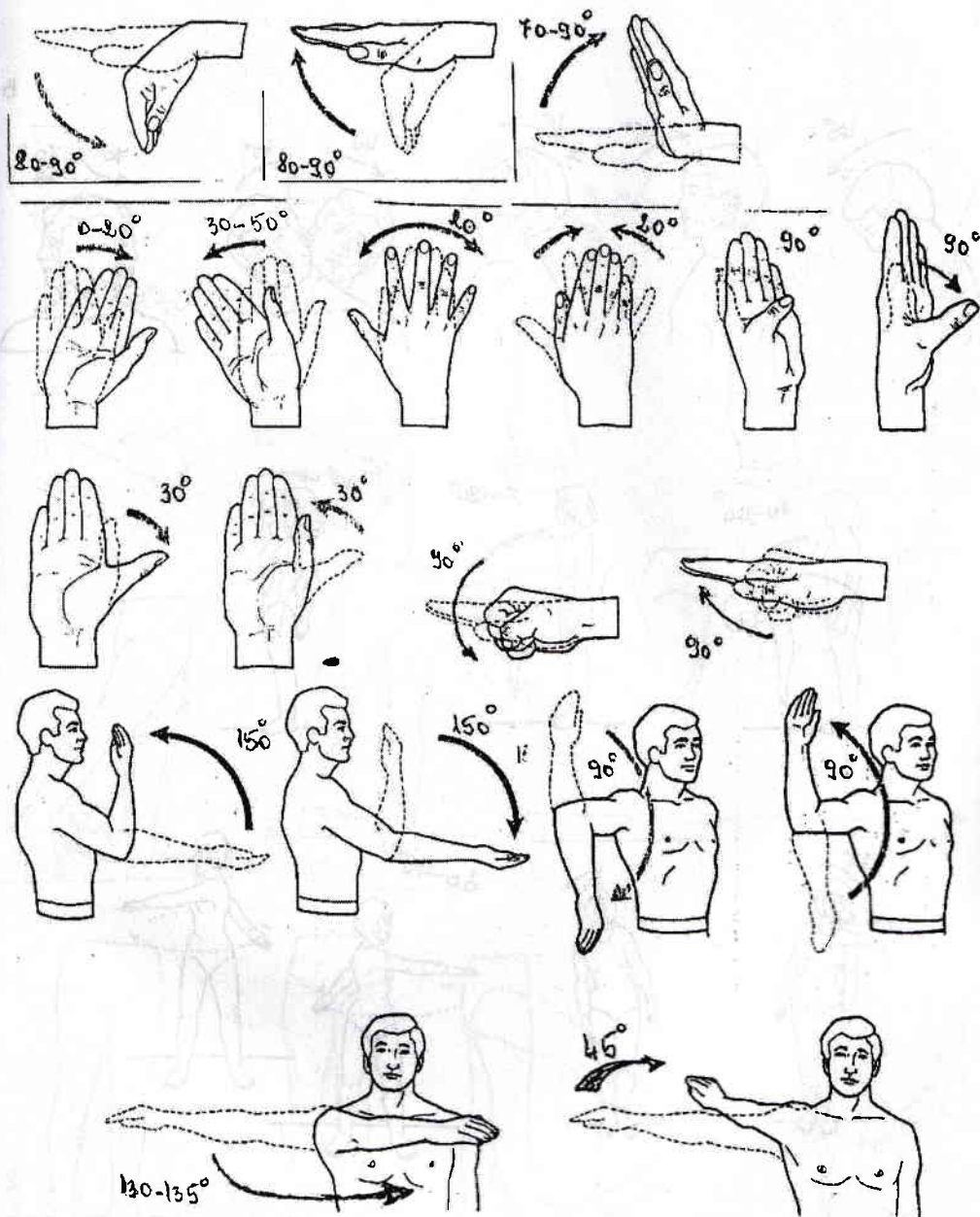
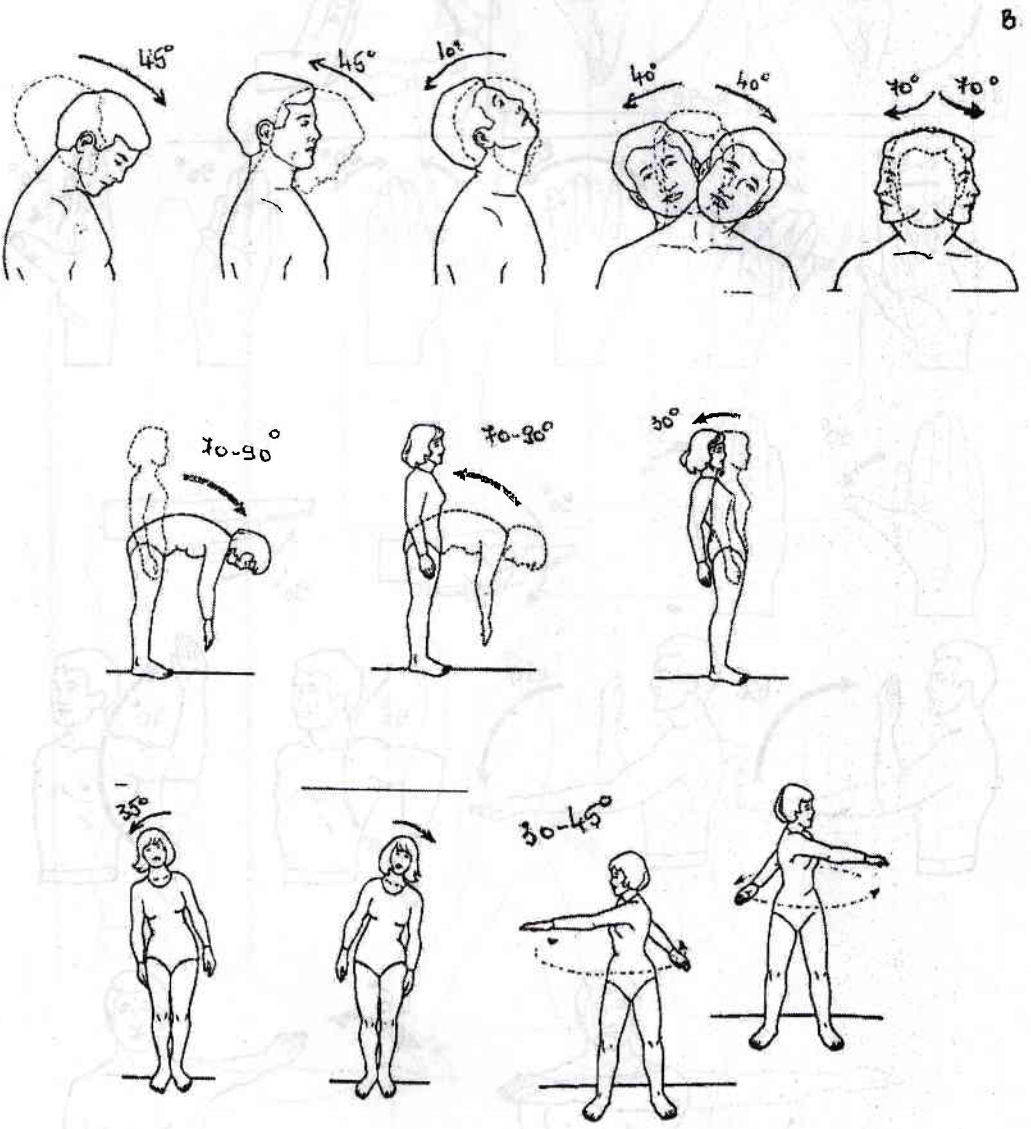

Fig. 3 – Evaluarea mobilității articulare (A, B, C)

B

Fig. 3 B

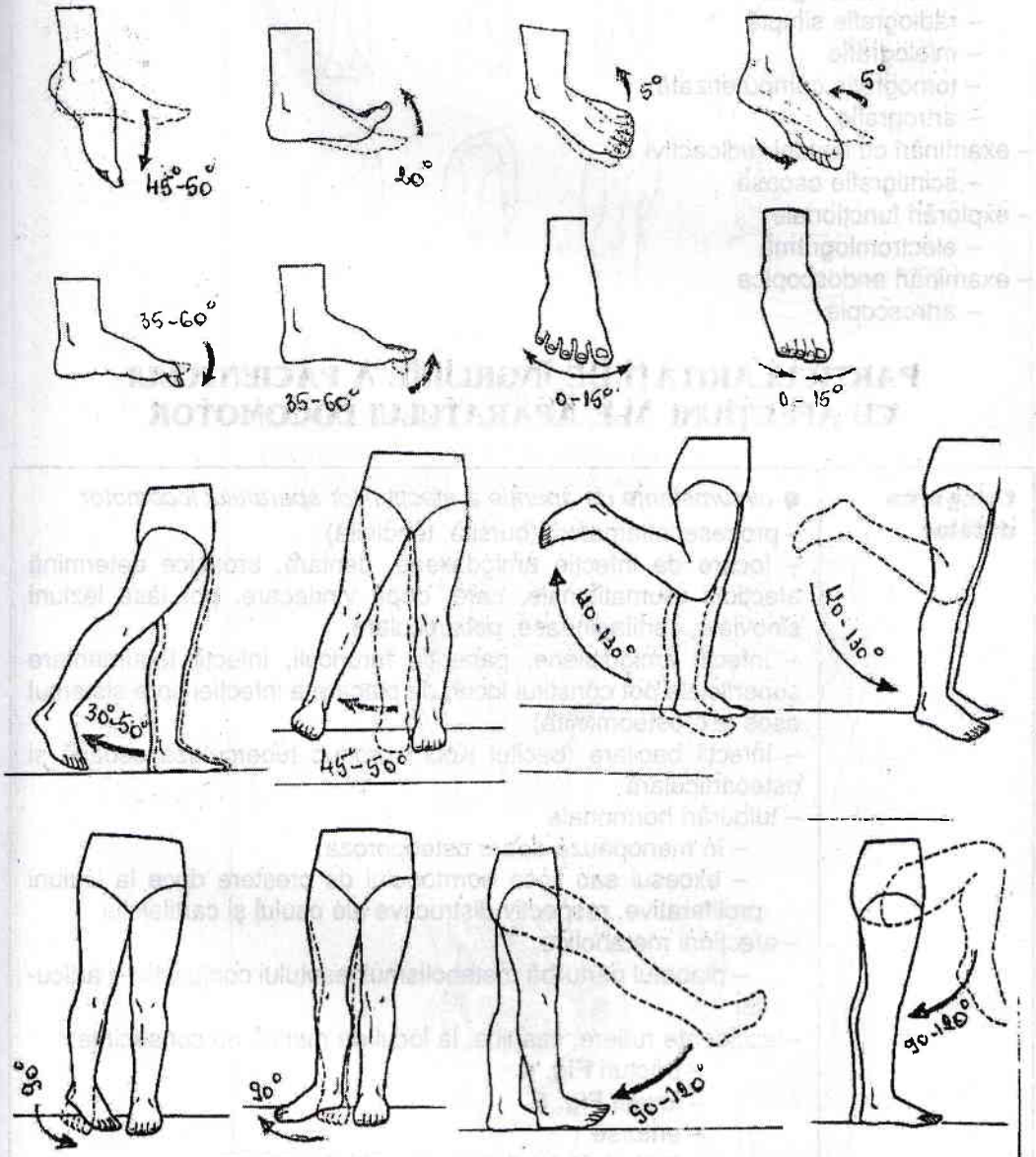

Fig. 3 C

- puncție rahidiană
 - biopsii
- examinări de laborator
 - sânge
 - urină
- examinări radiologice
 - radiografie simplă
 - mielografie
 - tomografie computerizată
 - artrografie
- examinări cu izotopi radioactivi
 - scintigrafie osoasă
- explorări funcționale
 - electromiogramă
- examinări endoscopice
 - artroscopia

PARTICULARITĂȚI DE ÎNGRIJIRE A PACIENTULUI CU AFECȚIUNI ALE APARATULUI LOCOMOTOR

<p>Culegerea datelor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● <i>circumstanțe de apariție a afecțiunilor aparatului locomotor</i> <ul style="list-style-type: none"> - procese inflamatorii (bursită, tendinită) - focare de infecție amigdalene, dentare, bronșice determină afecțiuni reumatismale, care, după vindecare, pot lăsa leziuni sinoviale, cartilajinoase, poliarticulare - infecții amigdalene, panariții, furunculi, infecții tegumentare superficiale pot constitui locuri de plecare a infecției spre sistemul osos (ex. osteomielite) - infecții bacilare (bacilul Koch) produc tuberculoza osoasă și osteoarticulară - tulburări hormonale <ul style="list-style-type: none"> - în menopauză apare osteoporoza - excesul sau lipsa hormonului de creștere duce la leziuni proliferative, respectiv distructive ale osului și cartilajului - afecțiuni metabolice <ul style="list-style-type: none"> - diabetul perturbă metabolismul țesutului conjunctiv și articular - accidente rutiere, casnice, la locul de muncă au consecințe: <ul style="list-style-type: none"> - fracturi Fig. 4 - luxații Fig. 5 - entorse - rupturi de tendoane, mușchi, ligamente. ● <i>factori de risc, declanșatori sau agravanți</i> <ul style="list-style-type: none"> - vârsta
---------------------------------	--

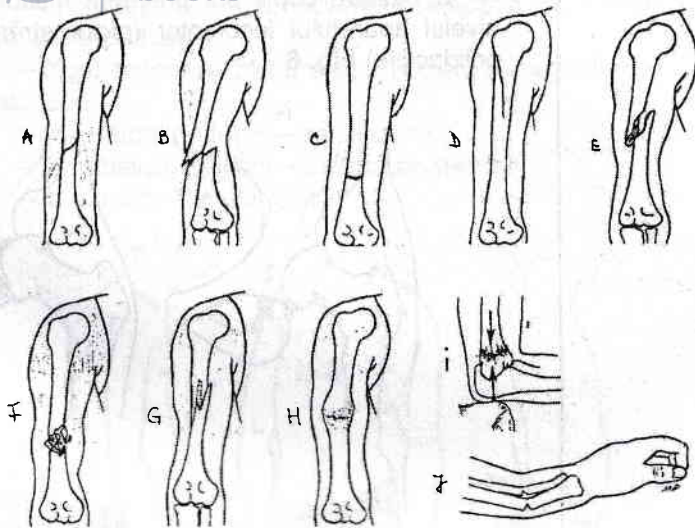

Fig. 4 – Tipuri de fracturi

A. oblică închisă; B. oblică deschisă; C. transversală; D. longitudinală incompletă; E. în spirală cu deplasare; F. cominutivă; G. prin ciocnire; H. patologică; I. prin compresiune; J. în lemn verde (incompletă)

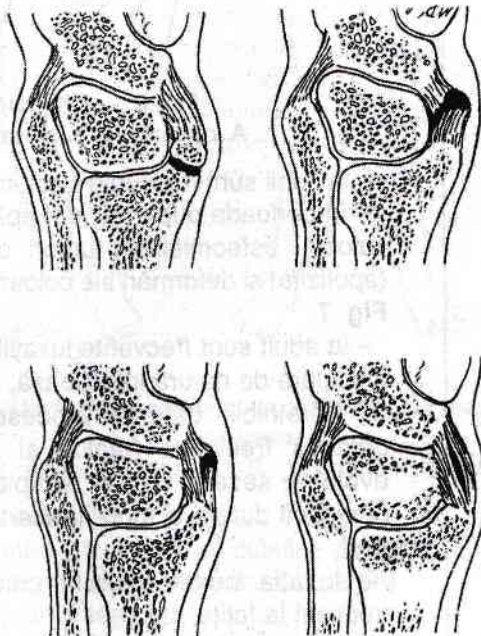

Fig. 5 – Tipuri de luxație

– la naștere copiii pot prezenta malformații congenitale la nivelul aparatului locomotor (picior strâmb, luxație de șold, polidactilie) **Fig. 6**

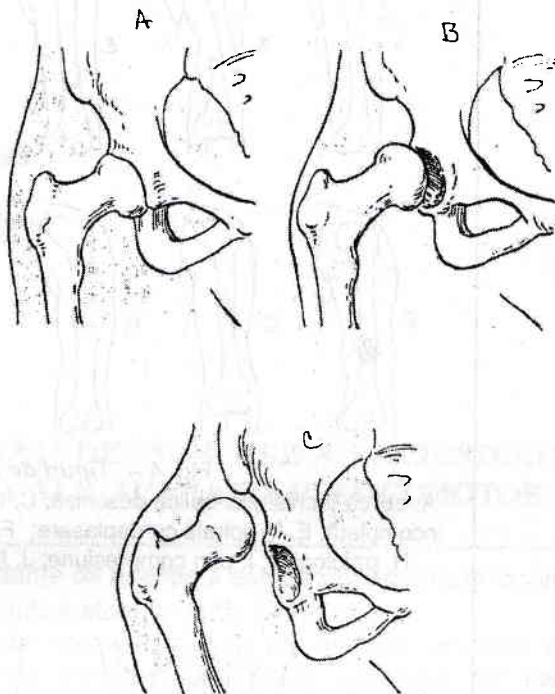

Fig. 6 – Articulația șoldului

A. normală; B. subluxație; C. dislocare

– la copii sunt frecvente fracturile și deformările după rahitism
 – în perioada pubertății pot apărea: deformații datorită tuberculozei, osteomielitei, tumori osoase; tulburări de creștere (apofizite) și deformări ale coloanei vertebrale (cifoze, scolioze) **Fig. 7**

– la adult sunt frecvente luxațiile, fracturile, afecțiunile osteo-articulare de natură infecțioasă, afecțiuni degenerative

– vârstnicii, datorită proceselor fiziologice de resorbție prezintă frecvente fracturi și afecțiuni osteo-articulare cu evoluție severă. Chiar simpla inactivitate a vârstnicului provoacă durere și mobilitate articulară redusă.

– sexul

– luxația coxo-femurală congenitală se întâlnește mai frecvent la fete

– la femei, în perioada de menopauză sunt mai frecvente afecțiunile cu caracter degenerativ, osteomalacia, spondiloza

- la bărbați, este mai frecventă osteopatia deformantă
- condițiile de habitat
 - frigul accentuează durerile articulare și musculare
- ocupația
 - la jucătorii de tenis – epicondilita
 - la fotbaliști, balerini – ruptura de menisc
 - la pianisti – tenosinovite

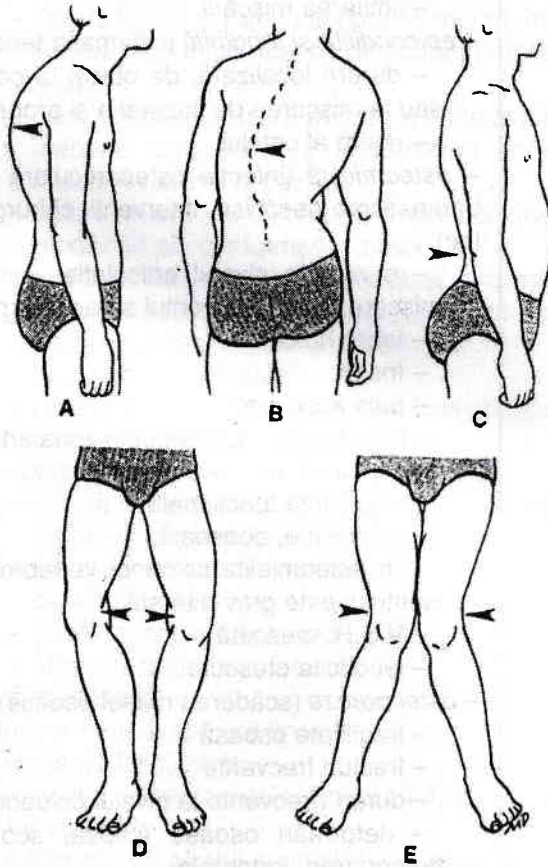

Fig. 7 – Deviații ale coloanei vertebrale și ale membrelor inferioare

A. cifoză; B. scolioză; C. lordoză; D. genu varum; E. genu valgum

- alimentația excesivă
 - obezitatea afectează articulațiile portante, coloana vertebrală, îngreunează procesul de recuperare
- Imobilizarea unui segment
 - atrage după sine atrofii musculare, rigiditate articulară
- malformații congenitale

- la un pacient cu picior strâmb congenital - aplecarea spre spate în timpul mersului accentuează lordoza lombară.
- *manifestări de dependență* (semne și simptome)
- *bursită* (inflamația bursei seroase)
 - sindrom inflamator (durere locală, tumefacție, căldură locală, roșeață)
 - febră
 - limitarea mișcării.
- *epicondilită și tendinită* (inflamația tendoanelor)
 - durere localizată, de obicei la cot, accentuată la apăsare sau la mișcarea de supinație și pronție a mâinii
 - edem al cotului.
- *osteomielită* (infecție osteoarticulară produsă cu ocazia unor traumatisme deschise, intervenții chirurgicale, plăgi prin arme de foc)
 - durere la nivelul articulației, exacerbată la apăsare sau mișcare; obligă pacientul să adopte poziție antalgică
 - febră ridicată
 - frison
 - puls accelerat
 - tumefacție - la început în zona articulației apoi spre mijlocul segmentului lezat
 - impotență funcțională
 - slăbiciune, oboseală
 - în osteomielita coloanei vertebrale starea generală a pacientului este grav alterată
 - V.S.H. crescută
 - leucocite crescute.
- *osteoporoza* (scăderea masei osoase)
 - fragilitate osoasă
 - fracturi frecvente
 - dureri (frecvente la nivelul coloanei vertebrale)
 - deformări osoase (cifoză, scolioză) prin tasarea sau deformarea vertebrelor
 - calcemie scăzută, fosfatemie scăzută
 - hiper calciurie.
- *osteopatia deformantă* (boala Paget - deformarea progresivă a oaselor - de etiologie neclarificată)
 - dureri osoase (frecvent la oasele gambei, coloana vertebrală, bazin); de intensitate redusă (surdă)
 - deformări osoase prin îngustarea spațiilor medulare și deformarea osului în exterior sau sub acțiunea greutății datorită scăderii rezistenței oaselor
 - căldură locală.